

Orosz gépek lerohantamaddien Budapest ellen

Magyar Nemzeti Múzeum Orsz.
nyil. könyvtár BUDAPEST VIII.
1944. SZEPTEMBER 15. IV. ÉVFOLYAM, 209. Múzeum t. 14-16.

Ara 20 fillér

1944. SZEPT. 16-ÁN, SZOMBATON
a nap kel 6.38 és nyugszik 19.1

DÉLVIDÉK

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Zombor, Csihás
tenő u. 3. Tel.: szerk. & kiadóhivatal 207. Éjje
422. nyomda 213.

Felolós szerkesztő:
M U H I J Á N O S

Előfizetés egy óra: 5.20 P., negyedévre
15.— P. Levélcím: Zombor, postafiók
102, cseksz. 74.050.

Bács-Bodrog vármegye egész területén tilos az éjszakai közlekedés

Olyan Németországra talál az előretört ellenség, amely összpontosította minden erejét és ismeretlen új fegyverei birtokában bizalommal tekint a háboru további alakulása elé
Kemény csaták dülnek a német Nyugati fal előterében — A Szovjet negyven hadosztályal indította meg a keleti front északi szakaszán már várt támadását —
A Kárpátok előterében ellentámadásba lendültek a német erők

Hackzell finn miniszterelnököt szélülés érte Moszkvában
A Szovjet katonai támaszpontokat követel Finnország középső és déli területein is — Bulgária még Romániánál is súlyosabb feltételeket kap

A quebeci értekezleten és az azal kapcsolatos angolszász propaganda hadjárattal vezető helyen foglalkozik a német sajtó és rámutat arra, mennyire komolyan kell venni az ellenség azon terveit, amelyekkel a német nép teljes kiirtására törekszik. A lapok azt írják, hogy Németország a totális megsemmisítés terveivel a totális elhárítást állítja szembe. A Neues Wiener Tageblatt azt írja, hogy a nyugati német határokig előretört angolszász csapatok, amelyeket megviselt a hosszú háboru, olyan Németországra találnak a ha-

tárokon, amely minden erejét összpontosította s amely haditechnikája új, eddig ismeretlen vívmányok birtokában a legnagyobb nyugalommal tekint a háboru további alakulása elé. A német sajtó általában részletesen ismerteti az ellenség azon terveit, amelyeket győzelme esetén a németekkel szemben alkalmazna és hangsúlyozza, hogy a német nép addig nem teszi le a fegyvert, amíg nem vívta a győzelmet. Az ellenség minden ígéretése és fenyegetése háttérbe marad.

Narev északi partjára szakadtak el. A keleti arcvonal északi szakaszán a bolsevisták több mint 40 övérszázadosztálynyi erővel, számos páncélos és csatapultó kötelekkel széles arcvonalon megindították várt támadásukat. Az ellenség nagy túlereje dacára a német csapatok kemény harcokban megúsították a légtérő támogatásával az összes áttörési kísérletüket. A betöréseket azonnali ellentámadásokkal felfogták és elretesztették.

Német harci és csatapultó köte-

kek nappal és éjszaka sikeresen támadták a Szovjet menetszlopait és a keleti arcvonal közlekedési célpontjait. A légtérők mindenekelőtt a Kárpátok herciterületén és Modohmái számos ellenséges páncélost és löveget, és több mint 100 gépesített járművet pusztítottak el. Heves légharcokban és a légvédelmi tűzsergés tüzeiben tegnap 99 szovjet repülőgép semmisült meg. A Kandalaksza-kaszon tegnap is több szovjet támadóhárítottak el a német csapatok

Szanoktól délre ellentámadásba lendültek a német csapatok

Berlin, szeptember 15.
Az Interinf. jelenti a keleti arcvonal déli szakaszáról, hogy a Kárpátok előterében Szanoktól délre ellentámadásba lendültek a német csapatok, amelyek több községet visszafoglaltak. Az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett. Kroszonnál teljesen megsemmisítették a németek

az áttört bolsevistákat, miközben 18 páncélost szétlőttek. A Varsótól északkeletre folyó kemény harcokba új erőket vetett be az ellenség. A németek a lengyel főváros Prága nevű elővárosát tervszerűen kiirtették, miután a hidakat és a katonai berendezéseket elpusztították.

A román vasutakat már átállították orosz nyomtávra

Zürich, szeptember 15.
A román vasutat, mint az angol sajtó jelenti, már teljesen átállították a széles orosz nyomtávra. Az orosz katonai parancsnokság azzal az indoklással, hogy Románia szovjet megszállás alatt áll és így a Moszkvában működő laptudósítók hatáskörébe tartozik, eltanácsolta a Törökországon keresztül érkezett angolszász újságírókat Romániából. Svéd lapjelentések szerint a finn

sajtó érdeklődésének előterében a Romániának szabott békefeltételek állanak. A lapok megállapítják, hogy ezek a feltételek rendkívül kemények, különösen pedig az a körülmény aggasztó, hogy egész Románia szovjet megszállás alá kerül, a román csapatoknak pedig szovjet parancsnokság alatt kell harcolniuk. A finn sajtó szerint a feltételek súlyossága teljes egészében csak a gyakorlatban tűnik majd ki.

Cvetkovicsnak sikerült Törökországba menekülnie

Zürich, szept. 15.
A svájci rádió jelenti, hogy Cvetkovics volt jugoszláv miniszterelnöknek,

aki Jugoszlávia összeomlása után Bulgáriába telepedett le, sikerült Törökországba menekülnie.

Német hadijelentés

BERLIN, szept. 15.
A vezéríráshadiszállás pénteki hadijelentése közli, hogy az Albert- és a Maas-Schelde-csatornáknál a német csapatok eredményes ellentámadásokkal tovább szűkítették össze az ellenség hídait. Maastricht és Aachen között az északamerikaiak tovább folytatták erős páncélos kötelékekkel támogatott nagy támadásukat. Maastricht elvesztett. Aachenről délre és délkeletre sikerült az ellenségnek a Westwall előterébe betörnie. A súlyos harcok amelyek során tegnap 40 ellenséges páncélost lőttek ki a németek, nem csökkenő hevességgel tartanak. Nancy térségében is és a Burgundi-kapu előtt továbbra is elkeseredett harcok folynak. A csatorna és az Atlanti-óceán partjain levő körülkerített kikötőknél és támaszpontoknál tegnap is súlyos, de eredményes elhárító harcok folytak. Az égv Brest előtt, Boulogne és Cap Gris Nezén a támadók különösen súlyos veszteségeket szenvedtek. A délkeletangliai kikötővárosok napok óta a német messzebördő ütegek súlyos tüze alatt állanak. Egy német hajókaraván biztosító járművel Texel nyugati fríz szigettől északra eisüllyesztettek egy brit gyorsnaszádot.

Olaszországban az ellenség tovább folytatta kísérletét az adriai harci szakaszon, hogy az Apenninokban lévő

német állásokat még a rossz idő beállta előtt áttörje. Nagy gyalogos és páncélos erők kíméletlen bevetésével a késő esti órákig rohamozta a német állásokat. A kemény harcok során az ellenség egy Coriano melletti helyig csak kevés térfelületet ért el. Rizenától északra is megúsított az ellenségnek minden, nagy tűzsergés tüzzel támogatott támadása. A helyi betöréseket azonnali ellenlökéssel megtisztították a németek.

Dél-Erdélyben és a Székely-ésicsők északi részében számos szovjet támaszpontnál és Grodnónál megúsították a szovjetek az itt harcoló csapatok. A Szovjet megismételt írekvésével, hogy a német arcvonalat áttörje. Egy betörési hézagot ellentámadással bezártak. Sandomierctől északra, a Visztulánál német gránátosok és utászok rohamlővegek és aknavetők támogatásával több napos támadó harcban egy ellenséges hídöt kiküszöbölték és megsemmisítették két szovjet lövészhadosztály zömét. A németek számos foglyot ejtettek és 171 löveget, továbbá sok más fegyvert zsákmányoltak. Varsó harctérségében Praga kemény, házaként vívott harcok után elvesztett. A várostól északkeletre heves ellenséges támadásokat hárítottak el a németek. Lomzától északnyugatra a német csapatok súlyos harcok után a

Hackzell finn miniszterelnököt, a békeküldöttség vezetőjét szelütés érte Moszkvában

A finnek megítélése szerint rendkívül súlyosak a Romániának szabott fegyverszüneti feltételek — Bulgária még keményebb feltételeket várhat

A moszkvai rádió jelentést közölt, mely szerint Hackzell finn miniszterelnököt az orosz fővárosban szelütés érte. Az erről szóló moszkvai orvosi jelentés a következőket mondja:

Szeptember 14-én 7 órakor Hackzellt, a Szovjetunióban működő finn fegyverszüneti bizottság vezetőjét szelütés érte. Jobb karja és lába megmeredt, beszédképességét pedig elvesztette. A szelütés általános érelmeszesedést és nagy vérnyomást okozott. A beteg állapota válságos. (MTI)

A Szovjet támaszpontokat követel Közép- és Délfinnországban is

Súlyos nehézségek merültek fel a moszkvai fegyverszüneti tárgyalásokon

Zürich, szeptember 15.
A Svájc Távirati Iroda stockholmi jelentése szerint jelentős nehézségek támadtak a Moszkvában folyó szovjet—finn fegyverszüneti tárgyalásokon, mert a Szovjet támaszpontokat követel Finnország középső és déli területein is, különösen Abo vidékén. Stockholmi finn körök megítélése szerint a helyzet rendkívül bonyolult.

A fegyverszüneti feltételek megpecsételék Románia sorsát — mondják Berlinben

Berlin, szeptember 15.
Illetékes német helyen közölték, hogy a nyilvánosságra hozott román fegyverszüneti feltételek 20 pontját nem is lehet fegyverszüneti, hanem megadási feltételeknek tekinteni. Ezek a feltételek megpecsételék Románia sorsát.

Rámutattak arra is, hogy az egyezmény 19. pontja szerint a szövetségesek nemcsak nem ismerik el a bécsi döntést, hanem segítséget nyújtanak a románoknak Erdély egészében, vagy részbeni visszaszerzésére. Ezzel a szövetségesek, amelyek sohasem ismerték el a bécsi döntést, először foglaltak állást Erdély felosztása mellett.

A svéd Aftonbladet jelentése szerint finn körökben megállapítják, hogy a Romániának szabott fegyverszüneti feltételek rendkívül kemények.

Az Associated Press washingtoni jelentése szerint

a Romániának szabott fegyverszüneti feltételek mintaképül fognak szolgálni a fegyverszünetet kért többi ellenséges állam számára is. A 300 millió dollár jóvátételt amerikai szemmel „mérsekeltnek” látják. Washingtoni körök szerint

a Bulgáriának szabandó fegyverszüneti feltételek keményebbek lesznek a Romániával aláíratott feltételeknél.

EDEN MEGÉRKEZETT QUEBECBE

Amszterdam, szeptember 15.
Az angol hírszolgálat jelentése szerint Eden angol külügyminiszter repülőgépen Quebecbe érkezett.

Megkezdődött a Pó völgyéért vívott csata második menete

Berlin, szeptember 15.
Az Interinf. jelenti, hogy az olaszországi arcvonalról, hogy a hadszíntér egész kiterjedésében megindult ellenséges támadással megkezdődött a Pó völgyéért dúló csata második menete. Miután a német csapatok egyes kitéréssel megakadályozták, hogy az ellenség az Apennineken döntő csapat mérjen rájuk és megsemmisítse a német erőt, az angolszászok most

Stockholm, szeptember 15.

lyen sikerült az amerikaiaknak egy magaslati állást elfoglalniuk.

A német ellentámadások itt is folyamatban vannak.

Svédország főcélja, hogy távol tartsa határától a háborút

Stockholm, szeptember 15.

Hanson svéd miniszterelnök upsai beszédében válaszolt azoknak, akik külpolitikáját bírálják és hangoztatta, hogy a nemzetnek egységesnek kell lennie abban a főcélban, hogy távol tartsa a háborút Svédország határától.

Rámutattott arra, hogy az őt támadó kommunisták mindaddig amíg a Szovjetunió semleges volt, azt hangoztatták, hogy Svédországnak is semlegesnek kell lennie, amióta pedig Moszkva is a harcoló nagyhatalmak sorába tartozik, úgy állítják be a háborút, mint a demokráciák szent háborúját a fasizmus ellen.

Beszéde végén azon meggyőződését fejezte ki a miniszterelnök, hogy Svédországnak minden fenyegető veszély ellenére sikerülni fog megőriznie szabadságát, függetlenségét és békéjét.

Péntekre virradóra is terrortámadás érte Budapestet és környékét

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Szeptember 14-én a kora esti órákban erős ellenséges kötelékek északról, keletről és északkeletről berepültek a magyar légitérbe és Budapest és környéke ellen terrortámadást hajtottak végre. Tűzek és károk keletkeztek. Saját és szövetséges vadászgépeink, valamint a légvédelmi tűzérő egységei számos ellenséges repülőgépet lelőttek.

A moszkvai lengyel bizottság lakóscserét hajtott végre az ukrán és fehérorosz szovjetekkel

Amsterdam, szeptember 15.

(Német TI) Az angol hírszolgálat jelentése szerint a moszkvai rádió közölte, hogy a lengyel „nemzeti bizottság” szerződést kötött az ukrán és fehérorosz szovjet köztársaságokkal, amelynek értelmében a lengyel

bizottság területéről az ukránokat és fehéroroszokat az említett szovjet köztársaságokba, míg az ukrán és fehérorosz szovjetből a lengyel területre telepítik át.

Varsótól keletre elérte csúcspontját a nagy csata

Berlin, szeptember 15.

Az Interinf. jelenti, hogy az Erdős Kárpátok északi nyulványain Krosznótól nyugatra a német páncélos gránátosok és hegyi csapatok összeszűkítették az ellenség két betörési helyét, egy arcvonal-szűkületet pedig kiküszöböltek.

Duklától nyugatra déli irányban előrefőrt egy ellenséges harci csoport, amelyet a németek bekerítettek. A harapófogóba fogott kötelék megsemmisítése folyamatban van. A németek a főharci vonalat megerősítették.

A jozefovai hídfő teljes felszámolása során a német csapatok 1000 foglyot ejtettek és 34 löveget zsákmányoltak.

Az egész keleti arcvonalon nagyszabású tevékenységet fejtettek ki a német légtörők, ami csata- és vadászpilóta gépek fokozott méretű bevetésében jutott kifejezésre. A német vadászok légi harcban 62 ellenséges repülőgépet megsemmisítettek.

A középső arcvonalról közli az Interinf., hogy a Varsótól keletre folyó nagy csata elérte csúcspontját. A bolsevisták hatalmas csatarepülőgépes és páncélos kötelékek támogatásával magindított támadásukat nem ve-

TURUL

Filmszínház — Tel. 328

PÉNTEK — HÉTFŐ

RAKÓCZI INDUL

Főszerepben:

JÁVOR PÁL, DAYKA MARGIT,
CSORTOS GYULA, KISS FERENC,
HALMAY TIBOR.

Az előadások kezdete hétköznap
1/24 és 1/26 órakor, vasár és ünnepnap
1/22, 1/24 és 1/26 órakor.

Pótműsor: magyar és UFA híradó

zettek eredményre és az ellenségnek sehol sem sikerült a német védelmi rendszert felszakítani. Este a németek Varsó, Prága nevű külvárosának keleti peremére vonultak vissza.

Ostrolenkától délkeletre 5 lövészhadosztállal támadtak a bolsevisták rendkívül szűk harci szakaszon a Novogradtól keletre lévő német hídfő ellen, de csak helyi betörést sikerült elérniük, amelyet viszont a németek gyorsan elretesztek.

A Wilhelmstrasse és a balkáni föderációs tervek

Berlin, szeptember 15.

Arra a kérdésre válaszolva, amely Bulgária és Tito között állítólag felvett kapcsolatokra vonatkozik, a Wilhelmstrassen ma kijelentették, hogy pillanatnyilag nem áll módjukban ezeknek a híreszteléseknek a komolyságát ellenőrizni. Emlekeztettek azonban arra, hogy az angol sajtó már hosszabb idővel ezelőtt közölt olyan kairói jelentéseket, amelyek arról számoltak be, hogy a balkáni kommunistáknak az a terve, miszerint a Balkánon konföderációt teremtenek.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni, mondta a szóvivő, hogy a Szovjetunió elvileg mindig a délkelet-európai, sőt általában az európai föderációkkal szemben foglalt állást. Azt majd csak az idő fogja megmutatni, vajjon a szovjet hajlandó-e ezi az álláspontját felülvizsgálni abban az esetben, amikor egy Tito vezetése alatt álló föderációról van szó, ami nyilván a balkáni köztársaságok megteremtéséhez vezető ut első állomásának tekinthető. Ez a gondolat egyáltalán nem tartozik a lehetetlenségek birodalmába.

Londonban adják át a Moszkvában készült bolgár fegyverszüneti feltételeket

Berlin, szeptember 15.

Azzal az angol forrásból származó hírről kapcsolatban, amely szerint a bolgár fegyverszüneti feltételeket a bolgár küldöttség Londonban kapja meg, a Wilhelmstrasse szóvivője megjegyezte, hogy a feltételek meg tárgyalása és megszövegezése Moszkvában folyt le és már csak kézbesítésükről van szó. Sztalin célja nyilvánvaló. Azzal, hogy a feltételeket Londonba küldte átadásra, csak jobban ki akarja domborítani, hogy az angolok és amerikaiak is felelősek. (MTI)

Kimondottan terror-jellege volt a Budapest ellen végrehajtott virradóra végrehajtott szovjet támadásnak

Az MTI jelenti, hogy a mára virradóra Budapest ellen végrehajtott légitámadásnak, amelyet minden valószínűség szerint orosz repülőgépek hajtottak végre, kifejezetten terrorjellege volt.

Az ellenség minden cél és válogatás nélkül dobta le bombáit a város különböző pontjaira. Robbanó és aknahasú bombákon kívül gyújtóbombákat is dobtak és lakóegyedekben tüzek keletkeztek. Sok lakóház pusztult el és sok kispolgári család lakását, butorát, egész kis vagyonkáját veszítette el.

Az idejében fogantatott intézkedések következtében sokhe-

lyen sikerült megmenteni a veszélybe került ingóságokat és csökkenteni a pusztítás hatását.

Egy többemeletes épület összeomlott és bedőlt az óvóhely is, amelyben mintegy kétszáz személy tartózkodott. Az egyik jelenlevő nyugodt intézkedésére az óvóhelyen lévők valamennyien átvonultak a szomszédos óvóhelyekre, úgyhogy itt nem követelt áldozatot a támadás.

A lakosság fegyvelmezett magartása általában nagy mértékben járult hozzá az ellenség által szándékozott pusztítások csökkentéséhez.

GÖBBELS:

Az új világ, amelyet megálmodtunk nem veszett el

Az kell haladnunk a fájdalom völgyén, hogy feljussunk a diadal magaslataira

Berlin, szeptember 15.

Göbbels dr. birodalmi propagandaminiszter a „Das Reich” legújabb számában „Mindennek készen és elszántan” címmel vezércikket írt, amelyben többek között ezeket állapítja meg:

— Mindannyian tudjuk, hogy az emberiség legnagyobb és döntő sorsfordulója érkezett el. Az első világháború kezdete óta tart ez a válság és a mostani háború végével fejeződik be. Át kell haladnunk a fájdalom völgyén, hogy feljussunk a diadal magaslataira. Harcunknak meg lesz az eredménye.

A továbbiakban Németország területvesztéseivel foglalkozik a miniszter és megállapítja, hogy a német hadsereg emberhiány következtében nem tudta teljesen ellepni azokat a hatalmas területeket, amelyeket a háború első felében megszállt. A megszállt nagy területek miatt a német erő szétforgácsolódott, úgyhogy nem maradt elegendő erő nagyobb szabású támadások végrehajtására. Ez most, a területek feladá-

sával alapjában változik meg. Senki sem akarja azt állítani, hogy a területfeladások nem érintik érzékenyen a német birodalmat. A mai helyzetből kemény következtetéseket kell levonni, mindenek előtt azt, hogy a háborúban az jár a legjobban, aki főleg csak saját magára és saját erőire támaszkodik. Sajnálatos, hogy néhány szövetségese elhagyta Németországot és kivált a közös ügyért folyó harcból, ez azonban nem gyöngíti meg Németország erejét és elszántságát. Göbbels így folytatja cikkét:

— Ezt a háborút kerüljön bármibe is, győzelmesen fejezzük be. Soha a lelkünk mélyén sem gondolunk gyáva megadásra,

hanem a német nép erőinek teljes latbavetésével folytatja a háborút. Az életért folyó háború, amely Németország számára népcsatává vált. Az új világ, amelyet megálmodtunk, nem veszett el, csak szörnyű kímok között születik — fejezte be cikkét a birodalmi propagandaminiszter.

Az amerikai hadsereg veszteségei

Genf, szeptember 15.

Stimson amerikai hadügyminiszter közölte a sajtóértekezleten, hogy az

Egyesült Államok hadserege augusztus 29-ig 327.616 embert veszített az összes arcvonalakon.

Bulgáriában nem tisztul a helyzet

A volt régenseket letartóztatták

Berlin, szept. 15.

Illetékes német helyen pénteken közölték Alexander Cankov bolgár nemzeti kormányának névsorát. A kormány belügyminisztere Arsen Kantarjev, külügy és pénzügyminisztere Asan Cankov, munkügyi minisztere Ivan Bogosarev, népművelésügyi minisztere pedig Krista Stratev.

A Times c. angol lap isztanbuli tudósítója jelenti, hogy a helyzet Bulgáriában egyáltalán nem a szírdulás képét mutatja. Az új kormány ugyan tele van jószándékkal, de kérdés vajon tervet megvalósíthat-e.

Georgiev miniszterelnök nyilatkozott az egyik török lapban, kijelentette, hogy az országban maradéktalanul meg akarja valósítani a demokráciát. A vörös hadsereg barátként megy az országba, hogy kiűzze a németeket a Balkánról. Tagadta, mintha az volna a szándéka, hogy Bulgáriát kommunista köztársaságá alakítsa át.

A svájci rádió közlése szerint a bolgár hatóságok Cyrill herceg és Filov tanár, volt régenseket házi őrizetbe vették. Ortinov tábornok volt vezérkari főnököt és Lukasz tábornok hadseregfelügyelőjét letartóztatták.

A német kereskedelmi életet a totális háború által követelt szűk keretek közé szorítják

Berlin, szeptember 15.

A Német Távirati Iroda jelenti, hogy a totális háború követelményeinek megfelelően a német gazdasági és kereskedelmi életet messzemenően korlátozzák. Az üzleteket két csoportba sorozzák. Az első csoportba tartoznak azok a kereskedések és kereskedelmi vállalatok, amelyek

hadifontosságú célokat szolgálnak. Ezeket megtartják, személyzetüket azonban a minimumra csökkentik és harcképtelen személyekből állítják össze. Az üzletek másik csoportja, tehát azok, amelyek nem szolgálnak közvetlenül háborús célokat, teljesen megszűnik.

A partizánok harci módszerei

A partizánt annakidején, apáink korában, egyszerűen komitációnak hívták. A komitácsi felmászott a fára valahol Boszniában, vagy odadült a padlásablakhoz s a gyanútlanul menetelő katonát orozva, harc nélkül, lehetőleg dumdumgolyóval lelőtte. A komitácsik igen érzékeny veszteségeket szenvedtek. Hiába írtották ki őket a helyszínen, ha elfogták, a komitácsi, mint a sötét Balkán hivatott és halálraosztott „védelmezője”, tovább gyilkolt és sohasem bocsátkozott szabályos, katonás küzdelembe.

Ez azonban még messze volt a partizánháborútól. A partizánokkal az első világháború utáni orosz polgárháborúban találkoztunk. Egyes nagyobb csoportok e háborúban nem alkottak rendezet arcvonalat, mert a nagy távolságok és a kevés ember miatt erre gondolni sem lehetett. Hanem egymást kerülgetve, ott csaptak le egymásra, ahol az ellenség legérzékenyebb részét sejtették.

Mivel ez a módszer rendkívül alkalmas arra, hogy az ellenség pillanatára se jusson pihenőhöz, azonkívül az ellenség hátába küldött csapatoknak utánpótlással ahg kell vesződniük, a Szovjet Kézen a kezükön a háborúban.

partizánháborút a jelenlegi világküzdelem legelején már bevezette. A bandákat eleinte kitűnően felfegyverezve küldte ejtőernyő segítségével a németek hátába, különösen Lengyelországban. A partizánokkal olyan megállapodást kötöttek, hogy sikeres harcuk után felveszik őket a vörös hadsereg tisztikarába. Az viszont természetes, hogy partizánból lett tiszt ma is akad a bolsevistáknál...

Ivan Koslov szovjet őrmester szerint a szovjet haderő teljesen a partizánháborúra rendezkedett be immár egész népeket igyekeznek a háttérbe hívni a dásra megnyerni. Az összes, most kezére jutott ukránokat, lengyeleket, fehéroroszkokat megfelelő ellenőrzés mellett partizánharcra képezik ki, aki pedig nem akar menni, azt egyszerűen a helyszínen kivégzik. Van azonban a partizánharcnak egy még szovjetországról megállapított árnyoldala is. Mégpedig az, hogy a partizán csak akkor harcol, amikor akar. Számos hatalmas banda saját szakállára csatázik, kiterjeszti saját hatáskörébe tartozó falvait, mint ahogy ezt Tito bandái tesznek és meggazdagodva, egyszerűen eltűnik.

A partizánhadviselés nem számítható sem a hadviselés harc le-

Bács-Bodrog megye egész területére kiterjesztették az este 8 és hajnali 5 óra közötti általános mozgástilalmat

A déli hadművelleti terület kormánybiztosának felhatalmazása alapján Bács-Bodrog vármegye főispánja 4815/főisp. 1944. szám alatt az alábbiakat rendelte el:

Az 1944. évi augusztus hó 1-én kelt 4438/főisp., továbbá az 1944. évi augusztus hó 18-án kelt ad 4568/főisp. 1944. sz. rendeletek hatályon kívül helyezése mellett Bács-Bodrog vármegye egész területére 1944. évi szeptember hó 14-én 20 órától kezdődően mozgástilalmat rendeltek el, vagyis e naptól kezdődően minden nap 20 órától—másnap reggel 5 óráig a vármegye területén a törvényhatósági jogú városok területének kivételével, a városokban és a községekben az utcán és a határban (bel- és külterület) nem közlekedhet senki. Felhívom a polgári lakosság figyelmét, hogy a megjelölt időpontban mindenki a saját jólléte érdekében otthon, lakásán, vagy szállásán tartózkodjék. A mozgástilalom bármilyen járművön történő közlekedésre is vonatkozik.

Ezen idő alatt érkező vonatok utasai az állomás épületét nem hagyhatják el. A vonattal elutazni szándékozók pedig 20 óra előtt érkezzenek be a vasutállomásra.

Aki e tilalmat megszegi, az ellen minden felszólítás nélkül az ellenőrző karhatalmi közegek lövegyvert használnak.

A mozgástilalom alól kivételazettek azok a személyek, akik az I. fokú rendőrhatalmaságtól kifejezetten e célra kiállított arcképes személyazonossági igazolvánnyal rendelkeznek. (Segélynyújtáshoz i-gyekvő orvos, szülésznő stb.). Ily igazolványt előzetesen az illetékes I. fokú rendőrhatalmaságtól (megyei városban a rendőrkapitány-ság, községekben a főszolgabíró) kell kérni. Ilyen kivételazettek is azonban 2 (kettő) személynél többen együtt nem közlekedhet-nek.

A nemzetközi uton a gépkocsikat kivéve a tilalom ugyancsak fennáll.

Nem vonatkozik rendeletem a honvédség, csendőrség, egyen-ruházott pénzügyőrség, valamint a német véderő, tábori rendőrség, biztonsági szolgálat szolgálatilag eljáró tagjaira.

Nyolc korosztály jelentkezése összeírás, megvizsgálás és igénybevétel céljából

A m. kir. honvédelmi miniszter az alábbi jelentkezési rendeletet adta ki:

Jelentkezni tartoznak összeírás, megvizsgálás és igénybevétel céljából 1944 szeptember 21-én reggel 8 órakor a Trefort utca 4 sz. alatt azok, akik 1905, 1906, 1907, 1908, 1915, 1916, 1917 és 1918-ban születtek, annak idején a toborzásokon, illetve sorozásokon 1941 december 31-ig az alábbi osztályozásokat kapták:

- a) Segédszolgálatra alkalmas (S)
- b) Katonai segédszolgálatra alkalmas (KS)
- c) Fegyvernékültszolgálatra alkalmas (Fm)
- d) Könnyű munkaszolgálatra alkalmas (MK)
- e) Nehéz munkaszolgálatra alkalmas (Mn)

f) Minden katonai szolgálatra alkalmatlan (Msza)

g) Teljesen alkalmatlan (An)
Nem tartoznak jelentkezni a következők:

- a) Nyilvánvalóan alkalmatlanok (elmebeteg, hülyék, elmeegyöngék), vakok, süketek.
- b) I., II. és III. osztályú hadirokkanatok.

c) Akinek polgári személyi lapjának 9. rovatában az 945-46 orszámozgósítási előkészítési évre háborús polgári beosztását hitelesen bejegyezték.

d) A zsidók (1942 XIV. tc)

e) Akik tartós hatósággal végzetlen szolgálatot teljesítenek. A jelentkezők vigyék magukkal összes polgári és katonai okmányukat. A nem jelentkezőket szigorúan megbüntetik.

Csak levelezőlapokat továbbít a tábori posta

A MTI jelenti, hogy a honvédezerkar főnökének rendelete értelmében a tábori posta sem a hátszázagtól a front-ra, sem a fronttól a hátszágba nem

továbbít magánleveleket. Tábori levelezőlapok az eddigiek szerint küldhetők.

Téli ruhaneműek az idén is küldhetők honvédeinknek és a munkaszolgálatosoknak

A MTI jelenti: A honvédezerkar főnöke, mint más években, az idén is lehetővé kívánja tenni, hogy a hozzátartozók a tábori posta útján téli ruhaneműeket tartalmazó csomagokat küldjenek a hadművelleti terü-

leten tartózkodó honvédeinknek és a munkaszolgálatosoknak. A csomagok feladási idejét rövidesen közlik. A csomagokban ugyanazok a téli ruházati cikkek küldhetők, amelyeket az elmúlt években küldhettek a hoz-

zártartozók, tehát újjas, téli alsónemű, bundabélés, szőrmék, szőrkuccsma, vagy téliapka, nyaksál, gyapjuharsinya, csuklóvédő, keztyű, hasmelegítő, csizma, téli cipő, hópalack és egyéb kimondottan téli ruházati

cikkek. Ezt azért közlik jóelőre a hozzátartozókkal, hogy mindenki idejében beszerezhesse a küldendő dolgokat. A csomagok megengedett felső súlyhatára valószínűleg 10 kg lesz.

Tizenöt nap alatt be kell fejezni a kukoricalőrést és a szárvágást

Az őszi mezőgazdasági munkák elvégzésének meggyorsítása érdekében minden munkára alkalmas személy munkába állítható

Dr. Falcione Árpád, Bács-Bodrog vármegye és Zombor főispánja a következő rendeletet bocsátotta ki:

A déli hadművelleti terület kormánybiztosától kapott felhatalmazás alapján Bács-Bodrog vármegye és Zombor th. sz. kir. város főispánja 4927/főisp. 1944. számú rendeletével a következőket rendelte el:

A városok polgármestereinek, illetve járások főszolgabírójának általuk meghatározott időpontban történő felhívásra mindenki köteles a tengeri szárat megkezdeni, a tengeri szárat egyidejűleg kivágni és mindezen munkákat oly ütemben elvégezni, hogy a felhívástól számított 15 nap alatt a munkálatok feltétlenül befejeződjenek. Aki ezen rendelkezést nem tartja be, annak a természet a hatóság fogja a mulasztást elkövető

költségére és veszélyére letörteni és a tengeriszárat elszállítani.

Leszövegem, hogy az 1500/1944. M. E. számú rendelet 8. §-a értelmében a kormánybiztos felhatalmazása alapján kiadott rendelkezések megszegése kihágást képez, amire a lakosság figyelmét fel kell hívni.

Ugyancsak a hadművelleti kormánybiztos felhatalmazása alapján felhatalmazom a városok polgármestereit, illetve a járások főszolgabíróját, hogy amennyiben a tengeri termés letörése a fennálló munkaerőhiány következtében az előírt határidő alatt nehézségekbe ütköznék, úgy a munkálatok elvégzésére igénybevehessék a népmozgalmi nyilvántartó által nyilvántartott és erre a célra alkalmas, illetve felhasználható minden munkaerőt.

Utazási tilalmat rendeltek el a Tisza, Sajó és Hernád folyóktól keletre eső területekre

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Illetékes helyen közölték, hogy a Tisza, Sajó és Hernád folyóktól keletre eső területekre utazási korlátozást rendeltek el. Szeptember 16-a és 30-a

között magántermészetű ügyben az említett területekre utazni nem szabad.

Akik hazatérni akarnak ezekre a területekre az utievélkiállító hatóságoktól beszerezhető utazási igazolvánnyal utazhatnak haza.

A Kárpátok hősei

A Kárpátok sűrű erdőretegével borított lejtőjén az oroszok félnapon keresztül rohmozták a székely fiúk állásait, akik kemény helytállással súlyos harcban verték vissza az ellenséget. Házánkba vezető kis kapuk egyike becsapódott a bolsevista áradat előtt.

Várható volt, hogy az oroszok nem nyugosznak bele az első sikertelenségbe, a betörést ismételtén megkísérik, ha kell még nagyobb erővel is. Hadosztályparancsnokunk gondoskodott azonban arról, hogy erősítést kapjon a védekező kis csapat.

Lenn a völgyben egyik kerékpáros századunk készülődik. Megerősítést visznek a hegy tulsó oldalán beasott honvédeink számára. A kerékpárra most nem lesz szükség, azok már gulákba rakva tornyosodnak. A század 3. szakaszának élén aprótermetű, gyerekarcu zászlós osztogatja az indulási parancsot: Takács Imre.

Szakaszával az élen megindul a meredek hegyi uton Takács zászlós. Kemény léptük alá a sok-sokkezernyi madár vidám, fülttyös csattogása szolgálatja a menetzenét.

A székely bakák állásában benépesedtek a futóárkok, a lövészgödörök, a tüzelőállások. Itt van a „Kicsi” is, ahogyan szakaszában a fiúk Takács zászlóst becézték. A kiállt

jobbcsárnyon most rendezkednek be védelemre. Már első éjszaka három ellenséges rohamot kellett visszautasítani. Ekkor az oroszok cselhez folyamodtak. Honvédegyenruhát öltöttek magukra és így próbálkoztak beszivárogni állásainkba. Amikor már úgy gondolták, hogy elegenden vannak megrohmozták a jobbcsárnyat. Igen ám, de elfelejtettek megtanulni magyarul és amikor rohamra került a sor, kiszaladt szájukon az orosz csa takialtás: „Hurri-hurri!”

Takács zászlós azonban szakaszával résen volt, emberei már az első vezényezésre kézigránátot vágta az erdő sűrűjéből előrerontó honvédruhába bujtatót bolsevisták közé. Takács zászlós már fenn is kuporgott a mellvéden, hogy szemrevételezze a terepet és az eredményt. Kezében egy kidobásra váró kézigránát, aminek biztosítékát akarta kihuzni. Hirtelen géppisztoly-sorozat hallatszik... és Takács zászlós halálos fejlövésével hanyatlak az odarohanó honvédek karjaiba. Szólni már nem tud, de kezével most is rohamot int: „Előre!”

Utolsó parancsára az előrehuzódó kerékpárosok megsemmisítették a bolsevisták orvul támadó csoportját. Takács Imre zászlós életét áldozta a hazáért, de neve kitörölhetetlen be-tükkel lesz beírva a hősök emlékkönyvébe. (MTI)

Hírek

Ügyeletes gyógyszerár: Arany orosz-lán, Szent Háromság tér.

Elsőtétítés ma 20 órá-tól reggel 6 óráig

A belügyminiszter megbetegedett. Budapestről jelentik, hogy vitéz Bonczos Miklós dr., könnyebb természetű megbetegedés miatt néhány napi pihenőre kényszerült. Ez idő alatt otthonából irányítja a minisztérium ügyeit.

Különvonaton utaztak el a román követség tagjai Budapestről. A román követség Horánszky utcai palotáját tegnap lezárta a rendőrség, mivel megkezdő napon a követség tagjai különvonaton elhagyták a magyar fővárost. Ugyan ezen a vonaton távoztak a Budapesten volt románok is. A román ügyek magyarországi képviselőit a svájci követség vette át.

Pótbefiratások a zombori népiskolákban. A zombori népiskolák szeptember 18-án, 19-én és 20-án pótbefiratásokat tartanak ugyanazonokon a helyeken, ahol a rendes befiratások folytak. A hatóságok figyelmeztetik a szülőket, hogy minden iskolaköteles gyermeket feltétlenül irassanak be, különben gyermeküknek 600 pengő pénzbüntetést kell fizetnie. Felhívják, hogy a rendes befiratások alatt csak kisszámú gyermek iratkozzon be. Remélhető, hogy a szülők a pótbefiratások által nyújtott lehetőségek kihasználásával teljes számban tesznek eleget törvényes kötelességüknek.

Szeptember 16-án kell jelentkezniük a 18 éves zombori ifjaknak. Mint a Délvidéki jelentette, a honvédelmi minisztérium rendelete értelmében a 18 éves fiatalembereket honvédelmi munkaszolgálatra veszik igénybe. Az igénybevételrel kapcsolatban az 1926-ban született zombori fiatalembereket felhívják, hogy szeptember 16-án reggel 8 órakor a Zrínyi utca 16. számú helyiségben (volt Lutz vendéglő) személyi okmányaikkal együtt jelentkezzenek.

Zombor határában 8 nap alatt el kell távoítani a napraforgó és kukoricaszárakat. Zombor polgármestere felhívja az érdekelteket, hogy a napraforgó és kukoricaszárakat a szedés követő nyolc nap alatt távoztassák el a földetől. A nem távoztatottakat szigorúan büntetik.

Kivégezték egy fosztogatót. Andó László budapesti alkalmi munkás, aki eddig már tíz esetben volt büntetve lopásért, augusztus egyik első napján két póniát alovó férfit károsított. Az egyik elmentő 30, a másiktól 290 pengőt emelt el első útján. A tolvaj hamarosan kézre került a statáriális bíróság bírójára. Az elítélt akkor kegyelemért folyamodott. Az iratok most érkeztek vissza a törvényszékbe, ahol kihirdették Andó előtt, hogy kegyelmi kérvényét elutasították. Az elítélt ezután a gyűjtőfogházba szállították át, amelynek kápolnáján az itéletet Bogár János államtitelvégrehajtó az elbűnt végrehajtotta.

A tűzvonalból jelentette fel betörőt. Márton János pécsi hentesmester, aki jelenleg frontszolgálatot teljesít, értesítést kapott feleségétől, hogy betörők jártak tűzletükben s az ott talált árut kocsiára téve magukkal vitték. Márton János most a tűzvonalból küldte el feljelentését az ismeretlen tettesek ellen a pécsi rendőrkapitányságra, amely nagy erélyvel indította meg a nyomozást.

A belügyminiszter hatáskörébe került az egész hadigondozás

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A hivatalos lap csütörtöki számában fontos kormányrendelet jelent meg, amely a hadigondozás intézését október elsejétől teljes egészében a belügyminiszter hatáskörébe utalta. Ehhez képest a miniszterelnöktől a belügyminiszter irányítása alá került az az ügykör fő intéző szerve: az Országos Hadigondozó Hatóság is. A hadirokkantak gyógyászati gondozását és mesterséges testrészpótlóval való ellátását, ugyszintén a hadbavonultak és hozzátartozók irányítását a honvédelmi minisztertől ugyancsak a belügyminiszter veszi át és intézi a Hadigondozó Hatóság útján.

Értesülésünk szerint a kormányintézkedést vitéz Bonczos Miklós belügyminiszter kezdeményezte, aki már, mint az Országos Hadigondozó hatóság volt elnöke is, céljával tüzte ki a hadigondozás valamennyi ágazatának most megvalósult egyesítését.

A régi elgondolásnak felel meg az is, hogy az ügykör most ahhoz a kormányhatósághoz kapcsolódik, amely mint a közigazgatás, a közegészségügy és a szociálpolitika legfőbb irányítója, hatalmas szervezetével közvetlenebbül mozdíthatja elő az intézményes szociális, gyógyászati és illetményeszerű gondoskodást a háború áldozatairól és ezáltal legfőbb örövé válik a háború sújtotta néprétegek gazdasági és szellemi felemelésének. Külön jelentőséget ad a változásnak az, hogy a Hadigondozó Hatóság az Országos Nép- és Családvédelmi Alap intéző szervezetével is közvetlen kapcsolatba kerül a belügyminisztérium keretei között és így a két intézmény közös erővel teljesítheti céljaikban is rokontermészetű feladatait.

Szabadkán csak esti féltízkor kezdődik a mozgási korlátozás. Székely Jenő dr., Szabadka város polgármestere a déli hadművelési kormánybiztos éjszakai mozgási korlátozó rendeletét hirdetményben hozta a város lakosságának tudomására. Eszerint a város bel- és külterületein szeptember 12-től kezdődően este fél 10 és reggeli 5 óra között magánszemélyek — orvosok, bábák, papok és elsősegélyt kérő személyek kivételével — nem közlekedhetnek. A vendégeket és más nyilvános helyiségeket 9 órakor zárják. A mozgási korlátozásokra vonatkozó egyéb intézkedések hasonlóak a Zomborban életbe léptetett rendszerhez.

Leugrott a harmadik emeletéről és szörnyethalt egy szegedi orvosanhallgató. Szegedről jelentik, hogy a Zrínyi Kollégium egyik harmadik emeleti ablakából az utcára vetette magát Sáfár Loránd orvosanhallgató. A hajnali órákban a kollégium lakói az öngyilkos segítségkérésére ébredtek fel. A percekben belül kivonult mentők a szerencsétlen fiatalemberen már nem tudtak segíteni, mert a súlyos zúzott sebek és belső sérülések azonnali halált okoztak.

Tűz pusztított Csantavéren. Csantavérről jelentik: Szeptember 13-án virradó éjszaka Csantavéren, Kozma Mátyás Szent Antal utcai házának udvarán kigyulladt egy szalmakazal. A lángok hamarosan átcsaptak a zomszéd kazalra is, a szalma, műharszénra, pelyva és egy felszárult a lángok martaléka lett. A kivonult tűzoltóság csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudta megakadályozni, hogy a tűz átcsapjon az épületekre is. A vizsgálat megállapította, hogy a tüzet nyújtogatás okozta. A nyomozás folyik az ismeretlen tettes kézrekerítésére.

Detektívnek adta ki magát a furfangos cigány s elemelte egy szegény ruszin pénzt. Varga Pál békési vályogvető cigány a déli motorvasút megállónál megszólított egy békésen falatozó ruszin munkást. Közölte vele, hogy ő a békési kapitányság detektívje s fel szólította, hogy igazolja magát. A gyáva ruszin erre elővette pénzt és iratát. A cigány az iratokat visszaadta, a pénzt pedig a »nyomozás érdekében« magánál tartotta. A ruszinak ezután azt a parancsot adta, hogy jelenkezzen a csendőrségen. A ruszin nagyremegve meg is jelent a hivatalos helyen, ahonnan rögtön járőr indult ki a furfangos »detektív« elfogására. Egyik vendégfogóban sikerült is megtalálni Vargát, aki éppen paprikácskát evett. A furfangos cigányt most a gyulai törvényszék 8 hónapi fogházra ítélte.

Megkezdte működését a DMKSZ pályaválasztási tanácsadó osztálya.

A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség már korábban jelentette, hogy a pályaválasztás megkönnyítésére és a tanuló ifjúság képességeinek megállapítására az új tanév kezdetén pályaválasztási tanácsadó és képességvizsgáló alosztályt szervez. Ez az alosztály most megkezdte működését. A lélektani vizsgálat kiterjed a vizsgálati személy hajlamaira, beállítottságára — értelmére, mint például: felfogás, képzettség, irás-olvasási készség, számolási készség, ítéző, következtető- és kombináló képesség, emlékezet, fantázia stb. A vizsgálati lapokat, amelyek Ranschburg, Révész, Wartegg, Rossojimo stb. módszere szerint épültek fel, a budapesti Székesfővárosi Pályaválasztási Tanácsadó és Képességvizsgáló Intézet bocsátotta a DMKSZ rendelkezésére. Vizsgálatra jelentkezni lehet egyénenként és csoportosan a DMKSZ központi irodájában (Ujvidék, Lenau utca 2.). A vizsgálati idő 3-4 óráig tart. Májfón a 10-14 éveseket, csütörtökön pedig 15 évtől felfelé fogadják el jelentkezőket. A vizsgálat kezdete mindkét fogadó napon délután 3 óra. Minden vizsgálati személy ceruzát és ollót hozzon magával. A vizsgálatot követő napon szakszerű tanácsot adnak arra vonatkozólag, hogy az illető egyén számára milyen pálya a legalkalmasabb. Különösen fontos a vizsgálat a 10, 14 és 18 évesek, tehát azok számára, akik pályaválasztás előtt állanak. A vizsgálat díja, amely az alosztály fenntartására szolgál, rendkívül mérsékelt, a teljesen szegény-sorsúak számára pedig ingyenes.

Hogyan keletkeznek a javinák? A javinák nemcsak javassal keletkeznek, mint azt sokan hiszik. Bár ez az olvasás ideje, mégis, mint jelentik, máskor is keletkeznek. Mindenesetre a tavasz a legveszedelmesebb időpont. Hogyan lehet, hogy egy hőtömeg, mely bizonyos ideig kitartott, egyszerre csuszni kezd? Vajon csakugyan elég egy erősebb hang, a madárszárny érintése, vagy a közmondásos hólabda a javina megindulásához? Legújabb kutatások szerint a hó felülete naptól, széltől stb. mintegy oxidálódik. Az erre kerülő hórteleggel ez nem lesz homogén, a rétegek közti levegőcserélésre és az olvadt hólé elhelyezésére alkalmas hézag marad. Az alsó réteg tapadóképeségét elvesztve, a növekvő hőtömeg mezcuszik a javinaként megindul.

A német mentők háborús teljesítménye. A háború ellenére a német vöröskereszt továbbra is folytatja ugynevezett békemunkáját. Ez különösen a mentők tevékenységére vonatkozik. Minden német falu jól megszervezett mentőállomással rendelkezik. Természetesen az orvosok háborús előglaltsága következtében ezekre a mentőállomásokra is fokozottabb munka hárul mint béke idején. A német vöröskereszt vezetőségének legújabb beszámolója ismereti a német mentők tevékenységét 1939-től azaz a háború kezdetétől 1943-ig, mely idő alatt nem kevesebb mint 17,5 millió esetben nyújtottak első segélyt vagy egyéb segítséget. A mentők tehát a háborús nehézségek ellenére folytatják áldásos tevékenységüket.

Sajáttermésű kávé Németországban. Az egyik Minaburgi kávépárlóüzem tulajdonosának hosszas kísérletezés után sikerült egy virágceserépben a még zöld állapotban lévő kávébabból palántát nevelni. Ezt a palántát azután üvegházban helyezték el, ahol igen jól fejlődött, magassága 1 métert ért el és termést is eredményezett. A kávébab csírázásánál csupán közönséges kertföldet alkalmaztak. A szerencsés tulajdonos most folytatja ezirányú kísérleteit.

A tudomány a dolgozók szolgálatában. A német tudomány és technika behatóan foglalkozik azokkal a problémákkal, amelyek a dolgozók munkaerejének és teljesítményének fenntartását és kedvező alakulását célozzák. Így pl. tanulmányozzák az egyes munkaeszközök kezelésének fárasztó, vagy könnyen használható voltát. Így főleg a felesleges fizikai erőt igénylő gépek és eszközök módosításával foglalkoznak. Elsősorban olyan eszközöket pl. kalapácsot vagy lapátokat gyártanak, amelyeknek használatánál a munkás energiája kihasználva marad. Az ideális és modern munkaeszközök bevezetése pl. Németországban a munkások teljesítményének 10-20%-os emelkedéséhez vezetett.

Javult az átlagos élettartam Magyarországon

Dr. Barys Gyula, az ismert magyar statisztikus, áttanulmányozta a legutóbbi öt magyar népszámlálás adatait, és a legkorszerűbb tudományos módszerekkel kutatta, hogy egy nemzedék fokozatos kihálása életereik szerint milyen ütemben következik be. 100 ezer élevesületéből kiindulva aránylag rövid időszak megfigyelése, a halálzási eredményeknek az évek számához való viszonyítása alapján határozta meg a kihálási rendet. Barys bemutatta azokat a halandósági táblákat, amelyeket az 1941. évi népszámlálás alapján készített. Ezek az adatok alapján megállapította, hogy a születést követő időben az élevesülettelisége rendkívül nagy. A későbbi gyermekévek során a halandóság rohamosan csökken. A serdülés ideje a maga zavaraival fokozza az élevesületet. Barys kimutatta, hogy a századforduló óta csecsemőhalandóságunk több mint 46 százalékkal javult. Az első 10 életévben a halandóság 40 év alatt egyötödére zuhan! Halandósági viszonyaink kedvezőbbé válása főleg az utolsó 20 esztendőben feltűnő. 100.000 éleves született fiúgyermek közül a század elején 63.301 érte el a tizedik életévét, 1941-ben már 83.896. 1900-ban 100.000 közül 28.656 érte meg a 65. évet, most már 51.288. A századforduló óta a férfiak átlagos élettartama ma már 19, a nők több mint 20 évvel javult.

KÖZGAZDASÁG

Európa kenderellátása

Kontinentális Európában a kenderet elsősorban a rostért termelik s csak másodsorban vetik a maghozamért. Európa legfontosabb kendertermelő országa Olaszország volt. Egyébként minden országban folyik kendertermelés. Az első világháború után egyes országok, különösen Franciaország és Hollandia csökkentették a kendertermelést.

A termelt kenderből viszonylag kevés került a világcipőre. A kontinentális Európa a második világháború kitörése előtt a kendermag olajgyártáshoz szükséges kendernek 20—25 százalékát importálta. A szükséglet magában 0,8 millió métermázsára, olajban 0,2 mil. métermázsára rugott. Ezze szemben az európai termelés 1936 és 1938 között magban 0,63 millió métermázsát, olajban 0,15 millió métermázsát jelentett.

Ezekben az években a behozatal 40.000 métermázsára volt. A termelés tehát a belső szükséglet 78 százalékát fedezte. Az európai termelés a kenderrostszükséglet 90 százalékát biztosította. A termelt rostmennyiség a háború előtti utolsó évek átlagában 2,6 millió

métermázsára rugott. A rostbehozatal 1937 és 1938 között 330.000 métermázsára volt évenként.

A Manilla- és a Sisal-kender behozatali elmaradása érzékenyen érintette Európát. Arra azonban nem volt szükség, hogy ezen a területen a műrostgyártásra gondoljanak. A háborús felszerelési ipar viszont megkövetelte a vetésterület megővelését. Ebből a célból több ország bevezette a prémium-rendszert.

Egyes országokban csak a háború alatt vezették be a kendertermelést. Így Svájcban 1940-ben Görögországban pedig 1941-ben. Az árviszonyok a háború előttiéhez viszonyítva mindenütt emelkedtek. Egyedül Németországban maradt meg a régi ár az átlagos minőségű kendernél. Az elsőrendű minőségű kender ára itt is 13—33 százalék között javult.

Spanyolországban 38 százalékos, Olaszországban 78 százalékos volt az ár-emelkedés. Horvátországban például a háború előtti ár hatszorosát fizetik a kenderért.

A zsirtermelés fokozása Európában

Az európai szárazföldi zsirellátás szempontjából növényi olaj- és zsirtermelés mellett a tejtermelés a legjelentősebb. Különösen a tejüzemi hálozat nagyvonalú kiépítésével sikerült Németországban és Európa többi országában is a vajtermelést olyan színvonalra emelni, amely a békében ismeretlen volt. A dán mezőgazdaságnak a tejgazdaság terén elért eredményei közismertek. Mégis a dán tejipar csúcsszervezete, a dán tejüzemi egyesületek szövetsége, különféle állami intézkedésekkel együttműködve, új rendszabályokat hozott a minőség fokozására. Ezek a rendelkezések elsősorban az állatok egészségügyi gondozására, az istálló higiéniájára, a tejgazdasági eszközök helyes kezelésére és főként a tej gyűjtésére vonatkoznak. Német kezdeményezésre igen jelentős eredményeket sikerült elérni a keleti területeken is. Lettországon a sajtüzemek száma az 1941. évi 140-ról 1943-ban 300-ra emelkedett. Ennek megfelelően a sajttermelés 2046 tonnáról 3590 tonna fölé emelkedett.

Jelentős eredményeket értek el a szerb tejgazdálkodásban is. Szerbiában és a Bánátban a háború előtt az állattenyésztés súlypontja a sertéstartáson volt, ezért 1942 tavaszán a német katonai igazgatás megkezdte a tejtermelés és feldolgozás nagyvonalú megszervezését. Jelenleg a Bánátban nagy nagy tejüzem van előkészülőben napi 90.000 liter kapacitással. Új tejüzemet létesítenek Belgrádban, mely jelenleg 20.000 liter tejet tud naponta feldolgozni, e teljesítőképességet azonban rövidesen 90.000 literre emelik. Figyelemreméltó, hogy Szerbiában a juhtejet is a tejüzemekben keresztül értékesítik. A tejüzemek kiépítésével kapcsolatban számos főzőállomást, sajtüzemet és tejgyűjtőállomást létesítettek. Ezeknek a Bánátban a beszállított tej mennyisége egy éven belül a négyszeresére emelkedett.

A svéd tejgazdasági viszonyokra jellemző, hogy a tejüzemeknek beszállított tej mennyisége 1943-ban az 1942. évvel szemben 13 százalékkal emelkedett. Ma

gyarországon is jelentős erőfeszítéseket tesznek a tejtermelés fokozására. Az úgynevezett Jurcsék-terv végrehajtása során a beszállítási köteleességnek a teje való kiterjesztése a termelésre serkentőleg hatott. A svájci tejtermelők központi szövetsége 1944-re nagyarányú vajgyártási tervet állított fel, mely szerint a vajtermelést oly mértékben kell fokozni, hogy az elkövetkező tőre legalább 350 vagon vajkészletet tárolhassanak.

A takarmányhiány ellenére a spanyol tejtermelés jelenleg elért a 2 milliárd liter, ezzel szemben 1941-ben csak mintegy 1,7 milliárd liter volt.

A magyar mezőgazdaság az elmúlt 15 esztendő alatt 2 milliárd pengőről 900 millió pengőre csökkentette adósságát. A gazdasági szakértők ismételt figyelmztették a gazdaközöniséget, hogy minél nagyobb mértékben szabaduljon terhes adósságaitól és biztosítsa üzemeinek reális jövődelmezőségét.

Az ONCSA közreműködésével az elmúlt 3 esztendőben 15 ezer lakóház épült. A családi házakat 25—30 éves kamatmentes törlesztésre adják az arra érdemeseknek talált családoknak.

A törlesztés általánosságban mindenütt pontosan megtörtént, miért is a kormány lehetővé tette, hogy a közjóléti szövetkezetek a vételár teljes letörlesztése előtt is tulajdonba adhatják a kertés lakóházakat.

A hadigondozó hatóságok gazdaszorongó tanfolyamot létesítenek a hadiözvegyek számára. A tanfolyam résztvevőit tömeg és diétás főzésre, cecsemők számára való főzésre és a háztartások szakszerű vezetésére oktatják. A kiképzett hadiözvegyek kórházakban, panziókban és élelmiszeri üzemekben nyerhetnek alkalmazást.

A Borászati Lapok érdekes cikkben foglalkozik a bombázás hatásáról a

boros pincékben. A cikk rámutat arra, hogy csak az olyan boros pince teljesen bombabiztos, amelynek fő demét 10 méter vastagsága földréteg vagy pedig 4 méter kemény sziklaréteg alkotja. A gyengébb földeméket az ellenséges bomba, vagy az é-

pitmény leomlása bezárolja. Ha szükség esetén boros pincét rendezünk be óvóhelynek, akkor lehetőleg azt a részt választjuk, amelyben kisebb hordók vannak és amelyekben kevesebb tárol.

S-P-O-R-T

Zomborban vasárnap két bajnoki és egy humoros mérkőzést játszanak

Zomborban vasárnap ismét gazdag sportműsort bonyolítanak le. A bajnoki küzdelmek során két érdekes mérkőzés lejátszására kerül sor. A MOVE ZTK a Petrőczy AC csapatát látja vendégül, a Zombori Sport Egyesület pedig a Jezdán SE együttesével méri össze erejét.

A MOVE ZTK—Petrőczy AC mérkőzés 2 órakor, a ZSE—BSE erőpróba pedig fél négykor kezdődik a Városi Sport telepen.

A bajnoki mérkőzések után 5 órai kezdettel humoros mérkőzést játszik a mészárosok csapata a pékek együttesével.

Különhajó hozza vasárnap a bezdániakat Zomborba

A BSE győzelemre számít

Bezdánban nagy előkészületek folynak a vasárnapi zombori mérkőzésre.

A BSE ellenfele — mint ismeretes — a ZSE lesz, s

a mérkőzést mindenáron meg szeretnék nyerni a bezdániak,

akik úgy érzik, hogy egy kis erőfejtéssel ez sikerülni is fog.

Eppen ezért — meg azért is, mert Bezdánból alkalmas vasuti összeköttetés nem kínálkozik —

külön hajót béreltek ki,

amelyen nemcsak a csapat tagjai, hanem a szurkolók táborának képviselői is felutazhatnak Zomborba.

A BSE vezetősége kéri is szurkolóit, hogy minél nagyobb számmal kísérjék el a csapatot.

A különhajó déli 12 órakor indul Bezdánból

és a mérkőzés után azonnal visszatér. Résztvevőkre jelentkezni lehet szombat estig Jankovics Józsefnél, a BSE pénztárosánál, vagy vasárnap délelőtt a Pinkert vendéglőben Lang Péter intézőnél.

A csapat összeállítása tekintetében egyébként a BSE vezetősége még nem határozott véglegesen.

Vincze és Kiss II. játéka még bizonytalan.

A Zomborba induló keretbe a következőket jelölték: Csapó, Várkonyi II, Sörös, Köszei, Matheisz, Vincze, Szabó, Kiss II., Fejes, Sedves Horváth III., Pöcz, Rémai III.

Zombor (h. sz. kir. város polgármestere. 43601 kg. 1944.

Tárgy: A 18 éves ljjak igénybevétele honvédelmi munkára.

H I R D E T M É N Y

Felhívom a város területén lakó 18 éves (1926-ban született) ljjakat, hogy f. hó 16-án reggel 8 órakor a Zrinyi utca 16. sz. alatt (volt Lutz vendéglő) helyiségben bemutatásuk végett jelenjenek meg. A bemutatásra személyi okmányaikat hozzák magukkal.

A bemutatáson való megjelenés elmulasztása a honvédelmi törvény alapján büntetendő cselekmény.

Zombor, 1944. szept. 13.

Polgármester nevében:

dr. Kühner s. k.
tanácsnok

APRÓHIRDETÉSEK

FÉRFIFODRÁSZ, idősebb segéd keres megfelelő elhelyezkedést. Érdeklődni: Kucics Miklós, Gárdonyi Géza utca 9. a-1373-f

VIZ MELLETT fekvő 20—30 holdas szállást bérbe vennék. Cím a kiadóban. a-1371

KERESEK megvételre egy kattanházat, bográccsal együtt. Zombor, Petőfi utca 7. a-1376-f

LABORÁNSLÁNYT azonnalra felvessék. Cím: Lehr gyógyszerár, Kossuth Lajos u. 22. a-1378-f

HUSNYULAK eladók, melyek továbbtenyésztésre is alkalmasak. Zombor, Rákóczi ut 33. a-1381

HÁROM, kifogástalan üvegajtó, régi jó anyagból eladó. Tompa Mihály u. 10 a-1332

TOLLPÁRNÁK, paplanok, női kabátok, többféle fehérnemű és ruhák, olcsón eladók. Orgona utca 12. a-1385-f

BUTOROZOTT kétszemélyes szoba, ágynemű nélkül azonnal kiadó. Cím a kiadóban. a-1384

KIFUTÓFIUT vagy lányt, illandó munkára felvesz Matkzsits Péter műszaki cég, Zombor, Petőfi u. a-1385-f

DÉLVIDÉK
POLITIKAI NAPILAP

Mindent lát
Mindent hall
Mindent megír

Ára 20 fillér

Minden trafikban kapható